

έφυγεν έντεῦθεν μὴ καταλιπὼν τὴν μονὴν ἔρημων. Ἀφῆκε διάδοχον αὐτοῦ τὸν ἴδιον ἀνεψιὸν Ἀρσένιον Καλούδην λόγιον καὶ τοῦτον Κρήτη ἐφημέριον ὅντα πρότερον τοῦ ναοῦ Ἰάσονος καὶ Σωσιπάτρου. Διετέ λεσε καὶ οὗτος ἐνώπιον καθηγητῆς τοῦ Κουτουνιανοῦ φροντιστηρίου (1553—1561) ὃν καὶ δεινὸς ἱεροκῆρυξ. Ἐλθὼν εἰς Κέρκυραν ἐγένετο ἐφημέριος τοῦ ναοῦ τῶν Ἅγιων ἔγγυς τῆς Παλαιοπόλεως παρὰ τὸν ἀνεμόμυλον. Μετὰ δὲ τὴν ἀναζώρησιν τοῦ θείου αὐτοῦ Βλάχουν ἥλθε εἰς Παλαιόπολιν καὶ ἐγένετο ἡγούμενος ταύτης. Τοῦτον καθάρισεν οἱ Σρόπ καὶ Wehler (Σπόν—Βέλερ) μηνυμονεύσαντες καὶ τῆς ὕσσαντος πλουσίας βιβλιοθήκης αὐτοῦ. Κατὰ τὴν ἐν Παλαιοπόλει αὐτοῦ διαμονὴν ἐπέφερε καὶ βελτιώσεις καὶ ἀνακαυΐσμον, ἀνεγέρθης καὶ κελλίον νέον ὡς συνάγεται ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης.

Ἀρσένιος ἱερὸς Καλούδης κοῆς
αἵσια φίξων
μητρὶ Θεοῦ Μαρίᾳ ἥρατο
τόνδε δόμον. ΑΧΠ. 1)

Τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην καθ' ἣν ὁ ιερεὺς Καλούδης προϊστάτο τῆς μονῆς φαίνεται ὅτι αὕτη ἡκμαζε διότι τῆς ἐποχῆς ταύτης φέρονται καὶ τάφοι ἐν τῷ δαπέδῳ τῆς ἐκκλησίας τῶν ἑτῶν (ΑΧΟΔ) 1674 καὶ 1671, οὔτινες εἰσὶ καὶ οἱ παλαιότεροι τῶν γεννημένων μετά τινος ἄλλου ἀχρονολογήτου φέροντος Βενετικὸν οἰκόσηπιον. Τῆς ἐποχῆς ἵσως ταύτης εἰσὶ καὶ τινες τῶν κοσμήσεων τοῦ ναοῦ αἵτινες ἀσφαλῶς εἰσὶ προγνενέστεραι τοῦ 1716 ἔτους, καθ' ὃ ἐγένετο ἡ δευτέρα μεγάλη πολιορκία τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων, σωθεῖσθαι διὰ τῆς ἀνδρείας τοῦ Σαλεμπιούργου καὶ τῇ βιομηίᾳ τοῦ Ἅγιου ὃς πιστεύεται. "Οτι αἱ κοσμήσεις αὗται εἰσὶ προγνενέστεραι τοῦ 1716 ἔχομεν δείγματα τρανὰ τῆς βαρβαρότητος τῶν Τούρκων ποιηθέντα ἐπὶ τῶν τοιχογραφιῶν διὰ τῶν λογχισμῶν. Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ ἐκκλησία κατὰ τὴν πολιορκίαν ταύτην ὑπέστη ἰκανάς καταστροφάς ἀπολέσασα πολλὰ ἐκ τοῦ προτέρου κόσμου αὐτῆς. Ἐν τούτοις ἐξηκολούθει νὰ ἔχῃ κτήματα ἰκανά, τὰ δόποια βραδύτερον ἐδημεύθησαν. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν δημοκρατικῶν Γάλλων ἡ ἐκκλησία αὕτη ὑπέστη δεινὸν πλῆγμα ἀφαιρεθεὶσῶν τῶν πατρωνεῖῶν (*jus patroniali*) αὐτῆς μετ' ἐκείνων τοῦ Ἅγ. Ἰωάννου τῶν Μωραϊτῶν καθὼς ἀναφέρεται ἐν τινὶ ἐγγράφῳ (Ἐγγραφὸν 19ον τῆς 28 Ὁκτωβρίου 1797 πρὸβλ. Θεοτόκη σελ. 230 Τομ. Β. Δημοκρατούμενοι ήλλοι) σωζομένῳ ἐπὶ τῷ ἀρχείῳ Κερκύρας. Φαίνεται δὲ ὅτι δὲν ἡρκέσθησαν εἰς τοῦτο, ἀλλὰ καὶ μετέβαλον τὸν ναὸν εἰς ἀχροῦν συστρεύσαντες ἐν αὐτῷ πλήθη ἀχρόνων. Ἐπιδεικνύονται ἀκόμη ἐν τῇ ἔνδινῃ στέγῃ τοῦ ναοῦ λείψανα τροχαλιῶν καὶ τεμάχια χονδρῶν σχοινίων, δι' ὧν ἀνύψουν τὰ δέματα τοῦ ἀχροῦν. Μετὰ τὴν φυγὴν τῶν Γάλλων φαίνεται ὅτι ἐδιορθώθη ἐκ τῶν ἐνόντων περὶ τὸ 1800—1801 ὁ ναὸς οὗτος, ἀλλ' ἀνευ πλέον σοβαρᾶς φροντίδος, διότι

1) (1860). Κατὰ τὸν χρόνον γενικῶς τοιούτον (1600—1680) φαίνεται ὅτι ἀγωνοδομήθη καὶ τὸ μέγα κωδωνοστάσιον περικλείον τὸν χῶρον τῆς εἰσόδου τῆς μονῆς εἰς ἣν εἰσήρχοντο διὰ τῆς θύρας τοῦ κωδωνοστάσιον. Τὰ δὲ κελλία ἀτινα δὲν ὑφίστανται γενγκιμνισθέντα, ενδίσκοντο εἰς τὸ νότιον μέρος τοῦ ναοῦ ἐντὸς τοῦ περιβόλου.

ἔπαντες γὰρ ἀνήκῃ εἰς τὴν πόλιν ἢ] εἰς τινὰ ἀδελφότητα μεταβιβασθεῖσα εἰς τὴν οἰκογένειαν Πιέρηδων. Τῷ δὲ κατὸ τὸ 1798 δι' ἐγγράφου ἀπὸ 19 Ἰανουαρίου (Ἐγγραφ. 115 πρβλ. Βούλγαρη σελ. 229) ὁ ναυαρχὸς Breyς κρίνων ὅτι ἡ νησίς τοῦ Βίδου (Δελνίδο) ἦν οἱ Γάλλοι μετωνόμασαν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῆς εἰρήτης (Ile de la paix) ἵνα κατάλληλον ἀμινυτικὸν ἔρεισμα ἀφίρεσε τούτην ἀπὸ τῆς οἰκογένειας τῶν Πιέρηδων δοὺς αὐτοῖς ἀνταλλάγματά τινα ἐν εἰς; καὶ τὸν ναὸν τούτον τῆς Παλαιοπόλεως στερηθέντα πρότερον τῶν πατρωνεῖῶν αὐτοῦ. "Ισως δ' ὁ ναὸς οὗτος τῆς Παλαιοπόλεως ἐδόθη αὐτοῖς ἀντὶ τοῦ ἐτέρου ἐν τῇ γησίδι τοῦ Βίδου τοῦ ἐπ' ὄντος τοῦ Ἅγ. Στεφάνου τοῦ θεωρούμενου παλαιοτάτου, ὁ ὅποιος φύνεται ἐκρημίσθη ὑπὸ τῶν Γάλλων. Ἀνήκε δὲ πρότερον ὁ μικρὸς ναὸς καὶ ἡ νῆσος Βίδος (Πτυχία) ὡς ἴδιοκτησία τῆς οἰκογένειας Κόρνερ μεταβιβασθεῖς δι' ἐμφυτεύσεως, τῇ οἰκογένειᾳ τῶν Πιέρηδων. "Ἡν δ' οὗτος κατάφυτος ἐξ ἐλειών καὶ κατάσκιος ἐν τῷ κέντρῳ τῆς θερινῆς τῶν Κερκυραίων ἀναφυχῆς. Τὰς εἰκόνας δὲ τοῦ ναοῦ τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου τοῦ Ἅγ. Στεφάνου φυλάττει, ὡς γράφεται, ἡ οἰκογένεια Πιέρηδων εἰς τὸ ἐν Κουραμάδες παρεκκλήσιον αὐτῆς. Τῆς Παλαιοπόλεως ὅμως φαίνεται ὅτι δὲν ἐσώμησαν πολλὰ ἰερά ἀντικείμενα οὐδὲ καὶ εἰκόνες ἐκτὸς τοιχογραφιῶν τινῶν. Ἐν τοιάντη δὲ ἀθλίᾳ μαρφῆ φεύγονται σήμερον ὅπως παρελήφθη ὑπὸ τῶν Πιέρηδων ἐκτός τινων βελτιώσεων ἀσημάντων, ἐπενεχθεισῶν ὑπὸ Βενεδίκτου Πιέροη (1801). Δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ἐγκαταλειμένη οὖσα, οὐδὲν σήμερον σώζεται ἐκ τῆς ἀρχαίας αὐτῆς εἰμὶ ἐλάχιστα τουχομικὰ μέρη. Πλὴν συγκεντροῦ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εὐλάβειαν τῶν κατοίκων τῆς νήσου, οἱ ὅποιοι ἐν τοῖς ἐρειπίοις τούτοις διαβλέπουσι τὴν ἀρχαίαν ίστορίαν αὐτῶν καὶ τὴν εὐέρβειαν τῶν προγόνων, διαφυλάττοντες ἐπιμελῶς καὶ μεταδιδούσεις εἰς τὰς νεωτέρας γενεὰς τῶν ἐκ παραδόσεως σωθέντα θρύλων περὶ τοῦ ἐν τοῖς ἑπογείοις αὐτοῦ ενδισκούμενου ναοῦ τῆς Κερκύρας καὶ τοῦ τάφου αὐτῆς τῆς πρώτης βασιλίδος καὶ ἀγίας αὐτῶν!").

Ν. Δ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΤΑ «ΣΠΑΣΜΕΝΑ ΜΑΡΜΑΡΑ»

"Ἄν μὲν πληγώσῃ ἔνας ἀδιάφορος
ποῦ νοιώθει τὴν παρδιά μου ξένη,
θὰ τὸν πληγώτω μὲν τὸ μῆσος μον
κι' δ πόρος μου θὰ ξεθυμαίνη.

Μ' ἀν μὲν πληγώσῃ ἔνας π' ἀγάπησα
καὶ δὲν μπορῶ νὰ τὸν μισήσω,
θὰ μέργη ἀγιάτρευτος δ πόρος μον,
ἀγιάτρευτος δόσο κι' ἀν ζήσω.

ΙΩ. ΙΟΛΕΜΗΣ

1) Υπάρχει καὶ νῦν ἔτι ὁ θρύλος ὅτι εἰς τὸ βάθος τοῦ ναοῦ ὑπήρχε κατακόλιθη εἰς ἣν κατήρχοντο διὰ κλίμακος, μέσῳ καταπατῆς. Καὶ ίστορία μάλιστα θρύλλική καὶ ὅλα πάμπολλα λέγονται περὶ τῶν ὑπογείων γενικῶν βασιλικῶν οἰκήσεων. Περὶ αὐτῶν σχετικὰ ἀγαφέροιτεν ἐν τῇ ἐριμηνείᾳ τῆς οἰκοδομικῆς τοῦ ναοῦ (Β' μέρος, τετρακόν).